

Með þeim færslum sem fjallað er um í þessum ákærulið var umrætt hlutafé bókfært sem selt til Kaupþings hf. Þar sem engin greiðsla kom fyrir var andvirði þess eignfært á viðskiptamannareikningi Kaupþings hf. í bókhaldi Baugs hf. Eftir að helmingur hlutafjárins hafði verið selt Helgu Gísladóttur á genginu 10 var 75,2 milljónum kr. ráðstafað til ákærðu Jóns Ásgeirs og Tryggva og Óskars Magnússonar en afganginum, 124,8 milljónum kr. inn á hliðarreikninga vörlureikningsins (sjá t.d. bls. 5687 í ágripi). Í framhaldinu voru 165.382.000 kr. millifærðar á reikning Baugs hf. á Íslandi og sú fjárhæð færð í bókhaldi Baugs hf. til lækkunar á skuld Kaupþings hf. á vörlureikningnum (sjá bls. 5540-1 í ágripi). Bilið milli 165.382.000 kr. og 124.800.000 kr. var brúað með tvennum hætti. Annars vegar með millifærslu á 21.582.000 kr. frá Baugi hf. inn á vörlureikninginn í Luxembourg en sú fjárhæð var ranglega færð til bókar í bókhaldi Baugs hf. sem annar fyrirframgreiddur kostnaður án vsk. (sjá 5542-5 í ágripi) og fjárhæðin síðan lokuð niður á löngum tíma (sjá bls. 5546-5576 í ágripi). Hins vegar með lántöku að fjárhæð 19 milljónir kr. hjá Kaupthing Lux. (sjá t.d. bls. 5686-7 í ágripi).

Um ráðstöfun hlutafjárins á vörlureikningnum vísast til hreyfingalista frá Kaupthing Lux. sem sýnir að fyrirsvarsmenn Baugs hf. létu ekki staðar numið og héldu áfram að ráðstafa hlutafénu til sín og annarra (sjá bls. 5687 og 5715-5729 í ágripi). Greinargerð innri endurskoðunar Baugs hf. frá 30. júní 2004 sýnir ráðstöfun hlutafjárins í meginatriðum (sjá bls. 5677-85 í ágripi).

Hin ranga færsla að fjárhæð 330.764.000 kr. kemur fram í bókhaldsgögnum frá Baugi hf. (sjá bls. 5535-8 í ágripi) en úptrentun úr bókhaldi félagsins sýnir að 30. júní 1999 var umrædd fjárhæð eignfærð á viðskiptamannareikning Kaupþings hf. í bókhaldi Baugs hf. og fylgiskjöl sýna að verið var að bókfæra söluverð á 4% eigin hlutafjár félagsins að nafnverði 40.000.000 kr., eða á genginu 8,26865.

Um sönnur fyrir því að Baugur hf. hafi haft ráðstöfunarrétt yfir hlutafénu á vörlureikningnum í Luxembourg vísast til forsendna hins áfrýjaða dóms, enda sýna öll gögn málssins að fyrirsvarsmenn Baugs hf. ráðstöfuðu hlutafénu í raun hindrunarlaust.

Með hliðsjón af framangreindu fellst ákæruvaldið því ekki á þær niðurstöður héraðsdóms að ósannað sé að færslurnar í bókhaldinu hafi verið færðar með vilja og vitneskju ákærða Jóns Ásgeirs. Ljóst er að ákærði Tryggvi sá um ráðstöfun umrædds hlutafjár og gaf fyrirmæli til þeirra sem önnuðust færslur í bókhald Baugs hf. Jafnljóst er að umrædd aðferð við að leyna fullnustu kaupréttarsamninga var valin með vilja og vitneskju ákærða Jóns Ásgeirs. Hann vissi sannarlega að umrætt hlutafé var fært Kaupthing Lux. til eignar í hlutaskrá Baugs hf. og hann vissi hvernig hlutafénu var ráðstafað þar í þágu þeirra þremenninga. Jafnframt hafði hann fulla vitneskju um stöðu viðskiptareiknings Kaupþings hf. í bókhaldi Baugs hf. og færslur á honum.

Útilokað er að aðstoðarforstjóri Baugs hf. hafi staðið einn, og án vitneskju og samþykki forstjóra félagsins, að ákvörðunum um þessa flóknu fjármálagerninga sem að auki voru að hluta til í þágu forstjórans sjálfs. Um vitneskju ákærða Jóns Ásgeirs um færslumátann vitna ýmis gögn. Í fyrsta lagi framlögð tölvupóstsamskipti hans og ákærða Tryggva 1. febrúar 2001 þar sem hann nefnir að 100 milljónir kr. þurfi að fara í Magga í Lux og að þeir þurfi að gera baksamninga vegna kaupréttar (sjá bls. 6260 í

ágripi). Einnig tölvupóstur frá Jóhönnu Waagfjörð fjármálastjóra til Jóns Ásgeirs frá 12. maí 2002 þar sem hún fjallar um skuld Kaupþings sem hún kveður að stærstum hluta frá 1999 vegna hlutabréfakaupa þeirra í Baugi. Í viðhengi var yfirlit yfir færslur á viðskiptamannareikningi Kaupþings hf. (sjá bls. 4643-4 í ágripi). Þá bera ársreikningar Baugs hf. fyrir árið 2000 og 2001 það með sér að umrædd hlutabréf voru ekki skráð eign Baugs hf. Í stað þess var undarleg krafa á hendur Kaupþingi hf. á meðal skammtímakrafna en venjulega er skuldastöðu banka og félaga í atvinnurekstri öfugt farið. Þá sýna tölvupóstsamskipti og önnur gögn að liður í því að koma þessari margslungnu ráðagerð í kring var að afhenda Helgu Gísladóttur og Eiríki Sigurðssyni hlutabréf að nafnvirði 16,2 milljónir króna á genginu 10 af umræddu hlutafé og var það lokagreiðsla vegna kaupa Jóns Ásgeirs á rekstri 10-11 verslananna haustið 1998 (sjá t.d. bls. 5820-24 í ágripi).

Nauðsynlegt er að hafa í huga að á þessum tíma var Baugur hf. í fararbroddi í lágvöruverslun á Íslandi og fyrirsvarsmönnum félagsins augljóslega afar annt um þá jákvæðu ímynd að félagið væri rekið af hagsýni og að yfirbygging félagsins væri lítil. Kaupréttarsamningar voru á þessum tíma afar sjaldgæfir og þeir sem komið höfðu fram í dagsljósið höfðu hlotið fordæmingu í fjöldum og meðal almennings. Jafnframt verður að hafa í huga að ákærði Jón Ásgeir hafði sjálfur mikla hagsmuni af þessari ráðstöfun bréfanna, færslumátanum og leyndinni sem hann tryggði. Þar við bætist að þremenningarnir greiddu ekki skatta af ávinningi sínum af fullnustu kaupréttarsamninganna fyrr en eftir að rannsókn þessa máls hófst. Miklir og margvíslegir hagsmunir voru því í húfi fyrir ákærða Jón Ásgeir að þannig væri gengið frá færslum í bókhaldi Baugs hf. að leynd hvíldi yfir fullnustu kaupréttarsamninganna. Tryggi hafði heldur enga ástæðu til að leyna færslunni fyrir Jóni Ásgeiri.

Með vísan til alls framangreinds telst hafið yfir allan vafa að ákærði Jón Ásgeir hafði vitnesku um grundvöll og veigamestu þætti í framkvæmd umræddrar bókhaldsfærslu, enda var um gríðarlega háar fjárhæðir að ræða sem útilokað er í ljósi stöðu hans og aðkomu að uppgjörum að færð framhjá honum. Vísast um það til almennra röksemda í umfjöllun um III. kafla hér að framan og einstaka ákæruliði í þeim kafla.

Umrædd rangfærsla var í raun upphaf og orsök fjölmargra annarra bókhaldsbrota sem ekki er ákært fyrir sérstaklega en gerir brot ákærðu mun afdrifaríkara og alvarlegra en ella væri. Langur vegur er frá að einungis sé um formbrot að ræða heldur var það framið með markvissum hætti til að ná fram ólögmætum hagsmunum þremenninganna eins og áður er rakið. Um skattalegar afleiðingar brotsins vitnuðu meðal annars endurskoðendur Baugs hf. í löggregluskyrslum og fyrir dómi (sjá t.d. framburð Stefáns á bls. 1470-1471 og framburð Önnu á bls. 1532 í ágripi).

Sem fyrr segir var færslunni ætlað að dylja tilvist vörlureiknings Baugs hf. hjá Kaupthing Lux. og koma í kring ýmsum ráðstöfunum sem þoldu illa dagsljós. Meðal annars í því skyni var Magnúsi Guðmundssyni uppálagt að senda ekki upplýsingar um færslur til Baugs hf. Mörgum og fjölbreytilegum viðskiptum Baugs hf. sem fóru í gegnum vörlureikninginn var því haldið algerlega utan við bókhald Baugs hf. Bókhald Baugs hf. endurspeglaði ekki á nokkurn hátt stöðuna á vörlureikningnum. Eftir að rannsókn þessa máls hófst haustið 2002 gerði þáverandi stjórnarformaður Baugs hf. þá kröfu, í bréfi 15. janúar 2003, að vörlureikningurinn yrði færður í gegnum bókhald Baugs hf. og var það gert með a.m.k. 69 færslum í ársþyrjun 2003 (sjá bls. 5632-5645 í ágripi).

8. Um sakarefni samkvæmt 18. ákærulið

Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur frá 3. maí 2007 voru Tryggvi og Jón Ásgeir sýknaðir af þessum lið ákærunnar. Er málinu áfrýjað af hálfu ákærvaldsins hvað varðar Jón Ásgeir. Að mati ákærvaldsins fær niðurstaða héraðsdóms hvað þennan ákærulið varðar, ekki staðist og sérstakar athugasemdir eru gerðar við sönnunarmatið.

Sýknan er einkum byggð á því að ákærðu hafi ranglega verið ákærðir fyrir að draga Gaumi fé í stað Nordica Inc. en, fjármunirnir hafi runnið til síðastgreinda félagsins. Við þessa niðurstöðu er margt að athuga. Þannig er það beinlínis rangt að allar greiðslurnar hafi runnið til Nordica Inc. Hið rétta er að 12 af þessum greiðslum voru greiddar inn á reikning New Viking Inc. en 19 inn á reikning Nordica Inc. (sjá t.d. bls. 9331 í ágripi).

Þá er það beinlínis rangt hjá héraðsdómi að það eigi að ráða hinni efnislegu niðurstöðu varðandi fjárdráttarbrotið hvar andlag fjárdráttarins hafi endað. Fjárdráttarbrot eins og því er lýst í 247. gr. almennra hegningarlaga er tjónsbrot með venjulegt fullframmingarstig og er fullframið við hina ólögmætu tileinkun verðmætanna. Umrædd brot voru því fullframið þegar reikningarnir frá Nordica Inc. höfðu verið greiddir. Hér eru allir hlutraenir efnispættir auðgunarásetningshugtaksins til staðar, efnisleg skerðing, röskun á fjárskiptagrundvellinum og ólögmæt fjármunayfirsærsla. Ákvæði 247. gr. hefur verið túlkað svo bæði í dómaframkvæmd og refsiréttarfraðum að það taki til þess að maður dragi sér eða öðrum fé sem og að orðin „*annar maður*”, sem í ákvæðinu eru notuð um einstakling sem verknaðarþola, séu skýrð rýmra, þannig að þau taki til lögaðila. Orðalag ákvæðisins má skýra sem eins konar auðkennatalingu í dæmaskyni (denominatio a potiori). Viðtakandi fjárvinnings getur þannig verið hvort heldur sem er, hinn brotlegi sjálfur, einhver annar einstaklingur eða lögaðili. Samkvæmt hinni rúmu skilgreiningu auðgunarásetnings getur viðtakandi verðmæta verið hver sem er, auk geranda, óháð tengslum þar á milli. Í dómi H 2005:1265 voru eigendur bílasölu ákærð fyrir að hafa dregið sér söluandvirði bifreiðar sem þau seldu í umboði Frumherja hf. Í héraðsdómi voru þau sýknud á þeim grunni, að söluverðið hefði verið lagt inn á reikning bílasölunnar, en þau hafi verið sökuð um að hafa „*dregið sér*” fé þetta, en ekki einkahlutafélagi því sem þau áttu og ráku í sameiningu. Í Hæstarétti var þessari niðurstöðu snuð við og þau sakfelld fyrir brot gegn 247. gr. Í dómi H 1996:2610 var maður sakfelldur fyrir að hafa dregið sér fé en fjármunirnir voru lagðir inn á reikning eiginkonu hans. Þá má einnig vísa til H 1992:1101 og H 28. apríl 2005 í hæstaréttarmáli nr. 347/2004 en í síðastgreinda dóminum var ákærði meðal annars sakfelldur fyrir að hafa dregið sér fjármuni af bankareikningi Landssíma Íslands hf. með 22 millifærslum sem fóru inn á bankareikning einkahlutafélags meðákærðu.

Þessi ákæruháttur var, auk refsifræðilegra sjónarmiða, byggður á heildstæðu mati á gögnum málsins eins og þau lágu fyrir við útgáfu ákærunnar. Það er óumdeilt að ákærufjárhæðin rann úr sjóðum Baugs hf. og inn á reikninga New Viking Inc. og Nordica Inc. Hins vegar ber ákærvaldi og ákærðu ekki saman um hvort þessar greiðslur hafi verið inntar af hendi til þess að styrkja rekstur Nordica Inc. eða til þess að greiða ýmiss konar kostnað, m.a. afborganir af lánum og rekstarkostnað, vegna skemmitibátsins Thee Viking á Flóríða. Ákærvaldið telur gögn málsins sýna með ótvíræðum hætti að umræddum fjárhæðum var ætlað að standa straum af kostnaði vegna Thee Viking en ekki til þess að styrkja rekstur Nordica, enda var sú raunin.

Það er enginn ágreiningur uppi um það að Jón Gerald var einn skráður eigandi tveggja fyrstu bátanna en að hann var einkaeigandi New Viking Inc. sem skráð var fyrir þriðja bátnum. Ákæruvaldið telur hins vegar sannað að ákærði Jón Ásgeir og Jóhannes faðir hans hafi fram til áramóta 1999/2000 staðið straum af stærstum hluta kaupverðs, afborgana og rekstri fyrstu tveggja bátanna með fjármunum frá Fjárfestingarféluginu Gaumi ehf., sem var að stærstum hluta í þeirra eigu og fyrirrennurum þess félags, Bónus Ísaldi. Það eitt að Gaumur höfðar mál í Bandaríkjunum til að fá lögformlega viðurkenndan eignarhlut sinn í bátnum sýnir svo ekki um villst að ákæran er rétt. Þeir Jón Ásgeir og Jóhannes gengu þannig sjálfir út frá því að Gaumur væri stærsti eigandi bátsins Thee Viking. Í samkomulagi því er gert var í kjölfar málaferla í Bandaríkjunum féll félagið hins vegar frá eignarréttartilkalli sínu (sjá bls. 8547-61 í ágripi). Í eiðsvarinni yfirlýsingu Jóhannesar Jónssonar f.h. Gaums vegna málaferla Gaums á hendur Jóni Gerald og New Viking Inc., er meðal annars fjallað um forsendur eignarhlutdeildar Gaums í bátnum (sjá bls. 10020 í ágripi). Þessu til viðbótar má nefna að í framburðum hjá lögreglu nefndu fyrirsvarsmenn og eigendur Gaums þau, Jón Ásgeir, Jóhannes Jónsson og Kristín Jóhannesdóttir að Gaumur hafi átt eignarhlut í bátnum. Í málínu liggur fyrir mikill fjöldi gagna rennir frekari stoðum undir eignarréttartilkall Gaums svo sem tölvupóstar og rafrænir útreikningar og skjöl sem fundust í tölvu Tryggva Jónssonar (sjá m.a. bls. 8607, 8589, 8598) þar sem verið er að reikna þessa eignahlutdeild út. Þess fyrir utan greiddi Gaumur reglulega reikninga frá Nordica Inc., þar sem m.a. var að finna kostnað sem féll til vegna reksturs og afborgana af lánum fyrri bátanna á árunum 1997-2000, auk þess sem að Jón Gerald fékk visakort frá Gaumi til að greiða kostnað sem féll til vegna bátanna.

Það er þannig fullkomlega ljóst að ákærði Jón Ásgeir stóð að umræddum fjárdraætti frá Baugi hf. til þess að standa straum af kostnaði við afborganir og rekstur vegna Thee Viking og styðja þannig eignarréttartilkall Gaums til bátsins sjálfum sér til hagsbóta.

Af hálfu ákæruvaldsins er lögð á það þung áhersla að fjölmörg skjallaleg sönnunargögn sýna án nokkurs skynsamlegs vafa fram á sekt ákærða Jóns Ásgeirs af sakarefnum samkvæmt þessum ákærulið. Það verður ekki séð að í niðurstöðu héraðsdóms, hvað þennan ákærulið varðar, hafi falist mat á sönnunargildi munnegra framburða vitna og ákærðu fyrir héraðsdómi í skilningi 46. gr. laga nr. 19/1991, hvorki að framburðir hafi verið metnir sjálfstætt með hliðsjón af fyrirliggjandi skjallegum sönnunargögnum eða með hliðsjón af fyrri framburðum fyrir lögreglu. Með þetta í huga og með tilliti til þess að niðurstaða í þessum ákærulið hlýtur fyrst og fremst að ráðast af heildarmati á sönnunargildi skjallalegra sönnunargagna, sem hafa stoð í vitnisburðum, er það mat ákæruvaldsins, að Hæstarétti sé rétt að endurskoða sönnunarmat héraðsdóms hvað þennan ákærulið varðar í heild sinni.

Í hinum áfrýjaða dómi er farið mjög stuttlega yfir framburði vitna og ákærðu fyrir dómi, en hvorki lagt trúverðugleikamat á þá, meðal annars með því að kanna framburði þeirra hjá lögreglu, né farið í ýmis mikilvæg sönnunargögn sem ákæruvaldið lagði þunga áherslu á að líta þyrfti til við sönnunarmat í málínu. Af hálfu ákæruvaldsins er því talið nauðsynlegt að gefa skýrari heildarmynd með því að fara + stuttlega yfir kaupin á bátunum.

Að því er varðar kaupin á fyrsta bátnum í júlí 1996 er eftirtektarvert hve framburður Jóns Ásgeirs fyrir dómi er í miklu ósamræmi við framburði vitna. Jón Gerald og kona

hans Jóhanna Guðmundsdóttir hafa borið að Jón Gerald og Jón Ásgeir hafi keypt þennan bát saman en því hefur Jón Ásgeir neitað. Það er óumdeilt að nafn Jóns Ásgeirs eða Gaums kemur hvergi fyrir á pappírum í tengslum við kaupin. Framburður Jóns Gerald, þess efnis að hann hafi ekki keypt bátinn einn og óstuddur, fær meðal annars stuðning í framburðarskýrslu Tryggva hjá löggreglu frá 28. ágúst 2002 (sjá bls. 11355 í ágripi) þar sem hann greinir frá atburðarrásinni eins og hann kveður ákærða Jón Ásgeir hafa sett sig inn í hana. Í skýrslunni greinir hann frá því að Jón Ásgeir hafi kynnt honum að á árinu 1996 eða 1997 hafi kvíknað hjá þeim Jóni Ásgeir og Jóni Gerald sú hugmynd að kaupa bát á Flóríða sem þeir hafi ætlað að eiga saman. Þessi framburður Tryggva tók nokkrum breytingum í síðari skýrslum hjá löggreglu, en fyrir dómi kvaðst hann ekki draga þennan framburð sinn í efa (sjá bls. 922 í ágripi). Það er athyglivert að þessi framburður Tryggva sem vann ötullega að þessum bátamálum við hlið Jóns Ásgeirs er í algjörri andstöðu við framburð Jóns Ásgeirs en í fullu samræmi við framburð Jóns Gerald. Svör Jóhannesar Jónssonar fyrir dómi bera ekki með sér að Jón Gerald hafi keypt fyrsta bátinn einn líkt og ákærði Jón Ásgeir heldur fram. Jóhannes svaraði því til að báturinn hafi aðallega verið notaður og hugsaður til þess að hafa ánægju af honum og væri sambærilegt við hundruð Íslendinga sem ættu hús í útlöndum en að þetta virtist hafa vakið rosalega athygli af því hann var á floti. Þá játaði hann aðspurður að hugsunin með kaupunum hafi verið sú að Jón Gerald, hann sjálfur og fjölskylda hans ætti að nota bátinn (sjá bls. 1237 í ágripi). Einnig má bæta við að lán það er tekið var fyrir kaupunum á fyrsta bátnum var tryggt með erlendri bankaábyrgð í nafni Bónus sf.

Annar báturinn var svo keyptur í júní 1997 og var kaupverðið meðal annars fjármagnað með 200.000 USD tékka sem Jóhannesi Jónsson afhenti persónulega. Jón Gerald hefur haldið því fram í málín að hann, Jón Ásgeir og Jóhannes hafi keypt þennan bát saman en því hefur Jón Ásgeir neitað. Í framburði Jóhannesar fyrir dómi í Bandaríkjum er að finna þá einföldu skýringu á þessu 200.000 USD framlagi að á móti hafi komið eignarhlutur í bátnum (sjá bls. 10318 í ágripi). Fyrir dómi staðfesti Jóhannes að það hefði verið Gaumur sem hefði komið fram í þessum viðskiptum (sjá bls. 1237 í ágripi).

Af hálfu ákæruvaldsins er sérstaklega vakin athygli á þeirri atburðarás sem á sér stað í aðdraganda kaupanna á þriðja bátnum, Thee Viking og ekki síst atburðarrásinni í kringum áramótin 1999-2000, en gengið var frá kaupunum í byrjun október 1999. Að þeirri atburðarás er nær ekkert vikið í hinum áfrýjaða dómi. Ljóst er af gögnum málsins að kaupin á Thee Viking eiga sér einhvern aðdraganda. Jón Gerald hefur borið um það að hann Jóhannes og Jón Ásgeir hafi ákveðið að kaupa þennan bát saman, en hugmyndin hafi upphaflega komið frá Jóhannesi. Því hefur Jón Ásgeir neitað. Framburður Jóhannesar fyrir dómi staðfestir að mati ákæruvaldsins að Jón Gerald var ekki einn í þessari ákvörðunartökum (sjá bls. 1239 í ágripi). Framburður Jóns Gerald, hvað þetta varðar fær einnig stuðning í framburði Tryggva hjá löggreglu 28. ágúst 2002 (sjá bls. 11355 í ágripi). Það er rétt sem kemur þó fram í hinum áfrýjaða dómi að félagið New Viking Inc., sem var skráð eigandi Thee Viking, var í bókum einvörðungu skráð á Jón Gerald, en í engu er vikið að því að ákvörðun um að stofna félagið var tekin sameiginlega af hálfu fyrirsvarsmana Gaums og Jóns Gerald (sbr. t.d. bls. 10255 í ágripi).

Ákæruvaldið vekur athygli á því að forsendum héraðsdóms er í engu farið ofan í ýmsa framburði og gögn sem liggja fyrir varðandi fjármögnun rekstrar og afborgana af

lánum tengdum bátunum á tímabilinu 1996-2000. Í gögnum málsins liggur fyrir að greiðslur komu frá Gaumi og fyrirennum félagsins allt frá árinu 1996. Samkvæmt skjali (sjá bls. 8682-8685 í ágripi), sem er yfirlit yfir viðskiptamannareiknings Nordica í bókhaldi Gaums, unnið af Deloitte, má sjá yfirlit yfir greiðslur sem skráðar hafa verið í bókhaldi Gaums allt frá árinu 1997. Samkvæmt yfirlitinu var staðan á þessum viðskiptareikningi rúmar 40 milljónir kr. Á yfirlitinu sést að gerðar hafa verið leiðréttigar þremur dögum eftir húsleitina hjá Baugi, en á þeim degi, 28. ágúst 2002, stóð hann í rúnum 38 milljónum. Í skýrslu Jóhannesar Jónssonar hjá löggreglu frá 29. ágúst 2002 (féll niður við fjölföldun ágrips en fylgir greinargerð þessari og á að vera bls. 12223B í ágripi), kveður hann þær 38 milljónir sem þá voru á reikningnum hafa verið heildarframlag Gaums vegna allra þriggja bátanna, vegna kaupa þeirra, afborgana af lánum og rekstrar hverju sinni. Í framburði vitnisins Kristínar Jóhannesdóttur hjá löggreglu 9. apríl 2003 (sjá bls. 12299-12300 í ágripi) kemur m.a. fram varðandi viðskiptamannareikninginn, að þetta sé kostnaður sem Gaumur ehf. greiddi vegna reksturs þessara báta í gegnum tíðina. Hugsunin hafi alltaf verið sú að Gaumur lánaði til kaupa og reksturs bátanna og eignaðist hlut í bátunum í hlutfalli við það.

Framburður ákærða Jóns Ásgeirs hefur verið mjög misvísandi um hvernig umrædd skuld Nordica á þessum viðskiptamannareikningi hjá Gaumi var til komin. Hann hefur oftast vísað til þess að um hafi verið að ræða kröfu á Jón Gerald vegna lána til bátakaupa. Í skýrslu Jóns Ásgeirs hjá löggreglu 24. júní 2005 var hann spurður um þá reikninga frá Nordica er Gaumur greiddi á þessu tímabili og kvaðst hann oft hafa ferðast til Miami og dvalið á bát í eigu Jóns Gerald. Vegna þeirra ferða hafi Jón Gerald í einhverjum tilfellum lagt út kostnað í tengslum við dvöl hans á bátnum og Jón Gerald hafi verið að innheimta þann kostnað með þessum reikningum (sjá bls. 11331 í ágripi). Þessi framburður Jóns Ásgeirs gengur ekki upp því ef þessir reikningar hefðu verið til þess að fá endurgreiddan útagðan kostnaðar, hefðu þeir ekki að átt að færast sem krafa á Nordica á viðskiptamannareikningi Gaums.

Fyrir dómi viðurkenndi Jón Ásgeir að engar tilraunir hefðu verið gerðar til að innheimta þessi svokölluðu lán fyrr en í lok árs 2002, eftir að rannsókn málsins var hafinn. Þá höfðaði Gaumur mál í Bandaríkjum á hendur New Viking Inc og Jóni Gerald. Allt þetta bendir sterkelega til þess að umræddar greiðslur hafi ekki verið hugsaðar sem lán. Til viðbótar bendir ákærvaldið á það að af fyrrgreindu yfirliti (sjá bls. 8682-8685 í ágripi) má sjá að greiðslur Gaums til Nordica voru nokkuð reglulegar og ná alveg aftur til janúar 1997. Þessar greiðslur eru flestar á bilinu 5-10 þúsund USD og voru greiddar mjög reglulega á tímabilinu frá 8. janúar 1997 til 20. september 1999. Engin greiðsla var innt af hendi í október og nóvember 1999 en síðan ein 10.296 USD greiðsla 8. desember 1999, samkvæmt skuldfærslukvittun Íslandsbanka vegna Swift yfirlæslu (sjá bls. 8767 í ágripi). Greiðsla sú er berst í desember 1999 frá Gaumi er síðasta Swiftgreiðslan (símgreiðslan) sem Gaumur greiddi vegna reikninga frá Nordica allt þar til upp úr viðskiptum Nordica og Baugs slitnaði sumarið 2002.

Ákærvaldið vekur einnig athygli á því að í hinum áfrýjaða dómi er að engu vikið að fjárhagsstöðu Jóns Gerald var meðal annars óþekktar. Ákærvaldið telur sannað að hún hafi verið svo slæm að hann hafi með engu móti getað staðið undir þeim miklu fjárlátum sem óhjákvæmilega fylgdu kaupum á skemmtibát og því fráleitt að halda að honum hafi verið ætlað að standa einum straum af kaupum og rekstri á bátnum. Þessu til staðfestingar má benda á tölvupótsamskipti frá 5.

nóvember 1999 (sjá bls. 8584 í ágripi) sem fannst á tölvu Tryggva og ber með sér að vera á milli hans og Jóns Ásgeirs. Af þessum tölvupóstsamskiptum má ráða að Jón Gerald hafi verið illa stæður fjárhagslega og Jóni Ásgeiri og Tryggva hafi verið það kunnugt. Þessi samskipti áttu sér stað um mánuði eftir að skrifað var undir kaupin á Thee Viking. Jón Gerald er að rukka Jón Ásgeir um greiðslu fyrir októbermánuð en þá barst engin greiðsla frá Gaumi. Í þessum pósti kemur einnig fram að í byrjun nóvember (1999) sé fyrsta afborgunin, þar sem helminghluturinn sé 5000 samtals 12.000. Nú liggur fyrir í gögnum málsins að fyrsta afborgunin vegna nýja lánsins á Thee Viking var einnig í byrjun nóvember (sjá bls. 8403 í ágripi). Af efni tölvupóstsins verður ekki annað ráðið en að Jón Ásgeir/Gaumur hafi ætlað að taka þátt í greiðslu afborgana af lánum vegna Thee Viking. Tölvupósturinn staðfestir að mikil leynd hvíldi yfir bátamálunum og sýnir að Jón Ásgeir hafði ákvörðunarvaldið. Að mati ákærvaldsins er tölvupósturinn mjög sterkt sönnunargagn sem héraðsdómur hefur algjörlega litið framhjá við efnisúrlausn málsins.

Ákærvaldið vekur athygli á rafrænum EXCEL-skjölum sem fundust í tölvu Tryggva Jónssonar. Skjalið (sjá bls. 8589 í ágripi), Vikingur.xls var upprunalega búið til í tölvu Tryggva þann 8. desember 1999 (sjá bls. 8590-8596 í ágripi). Fyrir dómi kvaðst Tryggvi telja að annað hvort Jón Gerald eða Jón Ásgeir hafi beðið sig um að taka þetta saman (sjá bls. 933 í ágripi). Að mati ákærvaldsins er um mjög sterkt sönnunargagn að ræða sem sýnir að enginn vafi leikur á um að litið hafi verið á greiðslur Gaums vegna bátakostnaðar sem fjármögnun á eignarhlutdeild en ekki sem lán. Á þessu skjali er að finna útreikninga á eignarhlutföllum í bátunum þremur sem tengjast þessu máli. Í skjalinu er farið yfir kaupverð og afborganir vegna bátanna, sem ber með sér að um sameign sé að ræða. Eignaskiptingin samkvæmt þessu skjali er 70% hjá feðgunum/Gaumi en 30% hjá Jóni Gerald. Nú liggur fyrir í gögnum málsins að þetta skjal hefur tekið smávægilegum breytingum, sem að rekja má til breytinga af hálfu Tryggva, þar sem aðilarnir voru að takast á um eignahlutföllin. Þetta skjal virðist vera einhvers konar lending eftir samningaviðræður. Þannig eru á skjölum á bls. 8449 og 8450 í ágripi að finna aðra prósentskiptingu á eignarhlutföllum milli þessara aðila. Á skjali (sjá bls. 8607 í ágripi) sem ber heitið Vikingur 2.xls, er einnig að finna útfærslu á tölum en þetta skjal fannst einnig í tölvu Tryggva. Öll þessi skjöl eru efnislega sambærileg en lesa má út úr þeim að ágreiningur um eignahlutföllin í bátnum snert um 10% hlut.

Ákærvaldið vekur athygli á skjali sem fannst í tölvu Tryggva og er eitt af grundvallarsönnunargögnum hvað þennan ákærulið varðar. Skjalið var stofnað í desember 1999 og ber heitið „*Það sem þarf að gera*“ (sjá bls. 8598 í ágripi). Skjalið sýnir hvernig fyrirkomulaginu um mánaðarlegar greiðslur frá Baugi var komið á til að standa straum af rekstarkostnaði bátsins Thee Viking. Augljóst er að Tryggvi, aðstoðarforstjóri almenningshlutafélagsins Baugs, tók það ekki upp hjá sjálfum sér að vinna þetta skjal. Í fyrsta lið skjalsins er augljóst að litið var svo á að bátarnir hafi verið í sameign frá upphafi, þrátt fyrir að Jón Gerald eða félag hans væri einn skráður eigandi í bókum. Í öðrum lið kemur fram að yfirlara þurfi greiðslur vegna Thee Viking með tilliti til þess hvort þær gefi ástæðu til að breyta eignahlutföllum. Það skuli gert í janúar 2001 til þess að meta hvort greiðslurnar á árinu 2000 gefi tilefni til breytinga á eignahlutdeild. Þessi liður gerir auglóslega ráð fyrir að greiðslum vegna reksturs Thee Viking verði skipt milli aðila. Í þriðja lið skjalsins segir orðrétt: „*Stofna skal sérstakan bankareikning í nafni Thee Viking. Kreditkort á þann reikning verður í höndum JGS. „Mánaðarlega greiðir B/G \$7.000 inn á reikninginn og JGS \$3.000*

(miðað við að eignarhlutfall JGS sé 30,0%). Á reikningi til B/G skal standa “Contract fee for retail services, commissions, finders fees and consulting work.”“. Mánuði síðar greiddi Baugur svo reikning frá Nordica Inc. með nákvæmlega sama texta, eins og vikið verður nánar að síðar. Að þessu grundvallargagni er ekkert vikið í hinum áfrýjaða dómi.

Um áramótin 1999-2000 byrjaði Baugur að greiða kostnað vegna reksturs Thee Viking. Á þessum tíma ganga fjölmargir tölvupóstar á milli manna er varða bátamálín. Í fyrsta lagi tölvupóstsamskipti milli Tryggva og Jóns Gerald en báðir könnuðust þeir við þessi samskipti fyrir dómi. Af þessum samskiptum má ráða að Jón Gerald er ósáttur við stöðuna í bátamálunum og bendir á að nú séu að koma mánaðarmót og vonar að búið sé að ganga frá *reikningsmálunum* (sjá bls. 8603-8605 í ágripi). Í svari Tryggva til Jóns Gerald 29. desember segir meðal annars: „*Varðandi reikningsmálín þá skildum við það þannig að þú ætlað að senda reikning. Við gengum frá texta og upphæð meðan þú varst hér.*“ Ljóst er að þessi reikningsmál tengjast ekki hlutabréfum og því sýnt að þau varða hitt umræðuefnið í tölvupóstinum, nefnilega bátamálín. Um þessi áramót gengu fleiri tölvupóstsendingar á milli þeirra og snerust þau einkum um reikningsmál tengd bátum. Það vekur athygli að hvergi var þar minnst á hugsanlegar styrkveitingar til Jóns Gerald eða vöruhúss heldur einvörðungu kostnaðarþátttöku tengda rekstri á Thee Viking.

Lykilpósturinn í þessari keðju er að mati ákærvaldsins sá er Jón Ásgeir sendi á Tryggva 4. janúar 2000. Í honum segir orðrétt: „*Ég talaði við Big Jo í gær hann kannaðist ekki við að hann hefði lofað að hann fengi 30% hlut okkar tillaga er þessi hann fær 20/ hlut 50% hlut í hagnaði frá 1127 þús USD Hann borgar 20% í kostnaði. Að auki lánum við honum 7,5 milljónir í hagnað í Nýbrauði á 7% vöxtum. Með þessu teljum við hafa komið mikið til móts við hann, hann má ekki gleyma að þetta báta mál hefur ekki verið eintómt puð fyrir hann því ætluð notkun á bátnum sé 80% hann og 20% við. Í sáttahug.*“ Í þessum tölvupósti er Jón Ásgeir augljóslega að vísa til „*Það sem þarf að gera*“ skjalsins auk þess sem efnisatriðin benda sterkelega til sameignarfyrirkomulags á Thee Viking. Af skýru orðalagi póstsins er enginn vafi að Jón Ásgeir, er þarna 4. janúar 2000, að leggja til að Jón Gerald þurfi einvörðungu að greiða 20% í kostnaði Thee Viking, sem augljóslega þýðir að Jón Ásgeir eða félag honum tengt greiði hin 80%. Samkvæmt skjali á bls. 8598 í ágripi voru mánaðarútgjöldin vegna Thee Viking áætluð 10.000 USD. Sáttatillaga Jóns Ásgeirs þýðir í raun Jón Gerald eigi að greiða 2.000 USD af þeirri fjárhæð en 8.000 USD komi þ.a.l. frá Jóni Ásgeiri eða félagi honum tengdu, sem ákærvaldið telur sannað að hafi á endanum verið almenningshlutafélagið Baugur. Þarna hefur Jón Ásgeir lagt línurnar. Þessi tölvupóstsamskipti sem ákærðu Jón Ásgeir, Tryggvi og Jón Gerald hafa kannast við að meira eða minna leyti benda eindregið til sektar Jóns Ásgeirs.

Annað mikilvægt gagn sem litið er framhjá í domi héraðsdóms, er tölvupóstur sem sendur er 8. janúar 2000, eða fjórum dögum eftir sáttatillögu Jóns Ásgeirs. Þá sendir Tryggvi Jóni Gerald póst (sjá bls. 8611 í ágripi) sem ber heitið „*reikningur*“ . Í þessum samskiptum segir Tryggvi Jóni Gerald, að ef reikningurinn tengist Thee Viking eigi hann framvegis að senda reikninga sem stílaðir verði á Baug. Reikninginn eigi að byggja á minnisblaði sem Tryggvi hafi afhent honum, þegar þeir hittust síðast. Fyrir liggur í málinu að þeir Jón Gerald og Tryggvi áttu fund á Íslandi um miðjan desember. Tryggvi endar svo póstinn með því að segja Jóni Gerald að senda sér nýjan reikning með þessu formi. Af þessum tölvupóstsamskiptum má ráða að verið sé að

koma greiðslu kostnaðar vegna Thee Viking í fastmótað form. Það liggur fyrir í málínu að Jón Gerald sendi Tryggva tvo reikninga á faxi, eins og kemur fram í tölvupóstinum, annars vegar vegna ferðakostnaðar (sjá bls. 8994 í ágripi) og hins végars reikning sem stílaður var á Jón Ásgeir (sjá bls. 8993 í ágripi). Síðarnefndi reikningurinn er algjörlega sambærilegur við eldri reikninga frá Nordica sem Gaumur greiddi vegna bátakostnaðar. Gögn málsins sýna að síðargreindi reikningurinn var hvorki greiddur af Gaumi né Baugi og ekkert liggur fyrir um að Jón Gerald hafi gengið á eftir greiðslu. Jón Gerald hefur borið í málínu að hann hafi orðið við þessum óskum Tryggva og sent honum nýjan reikning, með þeim texta sem fram kemur á umræddu minnisblaði (sjá bls. 8598 í ágripi), þ.e. *Contract fee for retail services, commissions, finders fees and consulting work*. Sá reikningur er dags. 18. janúar 2000 (Sjá bls. 8981 í ágripi). Tryggi samþykkti reikninginn síðan til greiðslu og í framhaldinu er hann gjaldfærður í bókhaldi Baugs sem „*Tæknileg aðstoð án vsk*“ (sjá bls. 8983 í ágripi) 20. janúar 1999. Með greiðslu þessa reiknings er komið á það fyrirkomulag sem er ákæruefn 18. liðar.

Í gögnum málsins liggja fyrir ýmis tölvupótsamskipti varðandi rekstrarkostnað Thee Viking. Sem dæmi má nefna tölvupóst, sem ákærvaldið telur sannað að Jón Ásgeir hafi sent Jóni Gerald 30. nóvember 2000 (sjá bls. 8619 í ágripi). Með þessum pósti fylgdi viðhengi sem er excel skjal undir heitinu Viking.xls. (sjá bls. 8620 í ágripi). Bæði fyrir dómi og lögreglu hefur Jón Ásgeir kannast við og skýrt þessi samskipti og telur ákærvaldið því sannað að þau hafi átt sér stað (sjá bls. 1071-73 og 11184-87 í ágripi). Af þessum pósti verður ekki annað ráðið en að Jón Ásgeir sé að vísa til þess að hann eða félag tengt honum, sé að greiða um 7 milljónir á ári í kostnað vegna Thee Viking. Fyrir lögreglu ber Jón Ásgeir að með orðalaginu við sé átt við Gaum, þar sem hann geti ekki verið að vitna í neitt annað (sjá bls. 11185 í ágripi). Það er alveg ljóst að saframburður Jóns Ásgeirs á við engin rök að styðjast þar sem Gaumur var ekki að greiða fjárhæðir í neinni líkingu við það á árinu 2000. Ef Jón Ásgeir var að vísa til kreditkorts þess sem Jón Gerald fékk útgefíð hjá Gaumi vegna bátsins, þá nam heildarfjárhæð sú sem greidd var með því korti einungis 2,4 milljónum kr. fyrir tímabilið september 1999 til apríl 2001. Fyrir dómi bar Jón Ásgeir hins végars á þá leið að með „við“ hafi hann átt við sig og Jón Gerald (sjá bls. 1071 í ágripi). Þessi breytti framburður Jóns Ásgeirs er að mati ákærvaldsins ótrúverðugur. Í þessum tölvupósti má glögglega sjá að Jón Ásgeir er einnig að pressa á Jón Gerald að ganga frá skráningu á bátnum yfir á annað félag, sem að ljóst má vera á samhenginu að muni verða í eigu Jóns Ásgeirs, þar sem hann talar um að sér *þyki vænlegra að halda í skipið*. Þá er einnig eftirtektarvert að Jón Ásgeir tilgreinir ýmsar fjárhæðir í tengslum við viðhald bátsins og rekstrarkostnað bátsins. Þá leggur hann til að skipt verði um höfn og að báturinn verði leigður út. Engum vafa er undirorpíð að hér talar maður sem telur sig hafa hagsmuna að gæta og þær athugasemdir sem hann gerir í tengslum við rekstrarkostnað skipsins, renna enn frekar stoðum undir sekt hans. Þá er ljóst að Jón Ásgeir var vel að sér um rekstrarþætti bátsins sem sést af þeirri viðskiptaáætlun sem fylgdi með tölvupóstinum (sjá bls. 8620 í ágripi).

Í dómi héraðsdóms frá 3. maí 2007 (sjá bls. 134 í ágripi) er rakið að Tryggi og Jón Ásgeir haldi því fram að greiðslurnar, sem þessi ákæruliður snýr að, hafi verið hugsaðar sem þóknun til Jóns Geralds fyrir störf er hann vann á vegum Baugs hf. í Bandaríkjum, þ.e. að afla og viðhalda viðskiptasamböndum, fara á vörusýningar og annað sem tengdist starfsemi félagsins. Þessu hefur Jón Gerald vísað á bug sem röngu. Í dóminum er ekkert vikið að því að framburðir Tryggva og Jóns Ásgeirs hafa verið

mótsagnakenndir hvað þetta tiltekna atriði varðar. Þannig kemur fram í framburði Tryggva í löggregluskyrslu frá 28. ágúst 2002 (sjá bls. 11356 í ágripi) að þessar greiðslur hafi fyrst og fremst verið ætlaðar til að mæta tapi á rekstri Nordica. Í skýrslu frá 10. febrúar 2003 (sjá bls. 6381 í ágripi) segir Tryggvi að þessir 8.000 USD hafi ekki teint verið til að greiða upp í tapið, heldur til að taka þátt í rekstrarkostnaðinum. Í skýrslu frá 28. febrúar 2003 (sjá bls. 11435 í ágripi) segir hann að unnt sé að kalla þetta laun eða verktakagreiðslur, til þess að Jón Gerald gæti haldið sér á floti, meðan verið var að snúa við rekstrinum á Nordica. Í sömu löggregluskyrslu frá 28. febrúar 2003 segir Tryggvi svo síðar þessa tölu 8000 USD fengna að því er virðist frá Jóni Gerald, þ.e. að þetta sé tala sem hann hafi metið að væri nægjanleg fyrir sig til þess að standa við sínar persónulegu skuldbindingar (sjá bls. 11436 í ágripi). Í fyrstu skýrslu Jóns Ásgeirs fyrir löggreglu þann 29. ágúst 2002 kveður hann samkomulag hafa verið gert við Jón Gerald til að styrkja hann í rekstri Nordica með beinum fjárfamlögum gegn því að hann veitti þeim þá þjónustu að leita áfram að vænlegum viðskiptatengslum í Bandaríkjunum. Reikningarnir frá Nordica hafi verið greiddir í samræmi við það sem fram komi á textanum, þ.e. ráðgjafarþjónustu (sjá bls. 11091 í ágripi). Síðar á sömu blaðsíðu heldur hann því svo fram að kreditreikningurinn frá Nordica hafi átt að koma á móti þessum styrktargreiðslum, en hann hefur á síðari stigum algjörlega bakkað út úr þeim framburði sínum. Fyrir dómi gaf Jón Ásgeir þær skýringar að greiðslurnar hafi verið vegna tvískiptrar starfsemi, annars vegna rekstursins á vöruhúsini, fá verðtilboð og sækja vörusýningar (sjá bls. 647 í ágripi). Samkvæmt framburði ákærða Tryggva fyrir dómi var Baugur að greiða honum föst laun vegna tímabundinna erfíðleika við rekstur vöruhússins, vegna þess að hann hafi aðallega verið að vinna fyrir Baug og hefði ekki haft aðrar tekjur (sjá bls. 952 í ágripi). Verulegt ósamræmi er þannig í skýringum Jóns Ásgeirs og Tryggva. Af hálfu ákærvaldsins var oft reynt að bera undir ákærða misræmi í framburði, en hann fór einatt undan í flæmingi (sjá t.d. bls. 659 í ágripi).

Það er óumdeilt að enginn skriflegur sammingur var gerður um þá „*styrkveitingu*“ sem ákærði hefur vísað til og engin skjalaleg gögn renna stoðum undir hana. Í löggregluskyrslum virðast einvörðungu fimm aðilar innan Baugs kannast við þessar mánaðarlegu greiðslur og ætlaðan tilgang þeirra, þ.e. Jón Ásgeir, Jóhannes, Tryggvi og fjármálastjórnir Jóhanna og Linda en þær gefa hvor sína skýringuna á tilefninu þrátt fyrir að þær beri báðar Tryggva fyrir þeim. Þannig taldi Linda að reikningarnir væru til komnir vegna þáttöku Baugs í kostnaði á endurmerkingu allra vara Nordica (sjá bls. 12391 í ágripi). Stjórn Baugs var ekki kunnugt um þessar mánaðargreiðslur og það þótt viðskiptin við Nördica hafi verið til athugunar hjá Baugi frá janúar 2002 í kjölfar bréfaskrifta Hreins Loftssonar sem leiddu til athugunar Stefáns Hilmarssonar á þessu viðskiptasambandi.

Í málinu hefur Jón Ásgeir haldið því fram að Jón Gerald hafi farið fram á hækjun á þessum „*bóknunargreiðslum*“ upp í 20-25.000 USD en því hafi verið hafnað. Í því sambandi hefur hann meðal annars vísað til tölvupóstsamskipta frá annars vegar 1. apríl 2002, sem er póstur frá Árna Pétri Jónssyni, þáverandi framkvæmdarstjóra rekstrarsviðs Aðfanga, til Tryggva og Jóns Ásgeirs (sjá bls. 9891 í ágripi), og hins vegar tölvupósts frá Árna Pétri Jónssyni til Jóns Gerald Sullenberger (sjá bls. 9892 í ágripi). Ákærvaldið telur ljóst að þarna er Jón Gerald að fjalla um hugmyndir um að í stað hlutfallslegrar álagningar Nordica á vörur til Baugs komi fastákveðin þóknun eða gjald. Í þessum tölvupóstsamskiptum kemur hvergi fram að Jón Gerald sé að fá 12.000 USD þóknun frá Baugi þrátt fyrir upptalningu á ýmsum kostnaðartölum.